

ปานจิต โรจนวนิชชากร: การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเกี่ยวกับ
เกษตรอินทรีย์สำหรับชาวนาไทย (DEVELOPMENT OF RAJABHAT UNIVERSITIES' TRAINING
CURRICULUM ON ORGANIC AGRICULTURE FOR THAI FARMERS) อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร.พรชูลี
อาชาอรุ่ง, อ.ที่ปรึกษาร่วม: ดร.เกษมศักดิ์ แสนโกชน์. 512 หน้า. ISBN 974-14-3786-2

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งชาวนาไทยและผู้บริโภคชาวอินทรีย์ให้ปลอดภัย
มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาหลักสูตรสำหรับชาวนาให้พลิกผันการทำนาเคมีให้เป็นการทำนาอินทรีย์อันเป็นวาระ
แห่งชาติที่สำคัญที่สุดในเมืองไทย ตามมติคณะรัฐมนตรี 25 มิถุนายน 2548 เกี่ยวกับนโยบายปรับโครงสร้างการ
ผลิตผลทางการเกษตร เพื่อให้ความยากจนหมดไปและแปลงภูมิปัญญาพื้นบ้านที่แฝงอยู่ในเรื่องวัฒนธรรมข้าวไทย
สู่ความรู้ที่ชัดเจนเป็นสาธารณะ ข้อมูลในการวิจัยได้จากเอกสารที่ประมวลทั้งในภาคสนามและในหลักสูตรการ
เกษตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมทั้ง โครงการพัฒนาบุคลากรทางการเกษตร ซึ่งสนับสนุนโดยกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
วิเคราะห์สาระร่วมกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการวิจัย พบว่า (1) การทำเกษตรอินทรีย์ในชุมชนที่สัมพันธ์กับบริการวิชาการท้องถิ่นและการทำนุ
บำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จัดการอบรมให้แก่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้นำชุมชนใน
ท้องถิ่น เป็นลักษณะดั้งเดิม คือ การบรรยาย การอบรม และการประชุมวิชาการ (2) วัฏจักรการทำเกษตรอินทรีย์
ชั้นเลิศในการทำนาข้าวเน้นความรู้วัฒนธรรมข้าวไทย การเสริมสร้างความรู้เกษตรกรในหมู่บ้าน และการให้ความ
สำคัญต่อการจัดการการตลาดและการเพิ่มพูนผลผลิต (3) กระบวนการทำเกษตรอินทรีย์ชั้นเลิศที่สอดคล้องกับ
วัฒนธรรมข้าวไทย คือ ภูมิปัญญาไทย ความผูกพันระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับชาวนาไทย วิถีชีวิตพึ่ง
พาตนเอง พึ่งพาสังคมที่ดี ประเพณีต้านทานการคุกคามโดยเมือง การพัฒนาที่ดินและแหล่งน้ำและเทคโนโลยี
สมัยใหม่ (4) หลักสูตรการฝึกอบรมการทำเกษตรอินทรีย์สำหรับชาวนาไทยพัฒนามาจากสาระ 4 ชั่ววิชา คือ
การผลิต การเข้าถึงแหล่งทุนและการจัดการการเงิน การตลาดเพื่อเพิ่มพูนผลผลิตจากการจัดการครบวัฏจักร และ
วัฒนธรรมข้าวไทย ส่วนด้านการพัฒนาการสอนได้แนวทาง 5 ด้าน คือ 1) นโยบายปรับโครงสร้างการเกษตร
2) การประเมินตามสภาพที่แท้จริง 3) บูรณาการสาระชาวอินทรีย์และวัฒนธรรมข้าวไทย 4) การสอนและการ
ประเมินโดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และ 5) การประเมินรวมโดยเน้นการเรียนรู้แบบนำตนเอง และ (5)
การทดลองใช้หลักสูตรการสอนการฝึกอบรมโดยชาวนาเคมี จำนวน 30 คน ที่มูลนิธิอีสานพัฒนา อำเภอเมือง
จังหวัดสุรินทร์ โดยผลการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
และมีการติดตามผลสัมฤทธิ์ของชาวนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลัง 1 เดือน พบว่า มีการนำผลการอบรมไปประยุกต์
ใช้อย่างต่อเนื่อง และได้ผลระดับเตรียมการ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ ควรมีการจัดหลักสูตรการสอนเกษตรอินทรีย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ครบ
วัฏจักรสำหรับนักศึกษาปกติและนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมให้คนระดับรากหญ้า และสร้างความร่วมมือ
ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการวิจัยและพัฒนาตามวาระแห่งชาติต่อไป

##4684623527: MAJOR HIGHER EDUCATION

KEYWORD: ORGANIC AGRICULTURE / THAI FARMERS / RAJABHAT UNIVERSITY/CURRICULUM
 PANCHIT ROCHANAWANICHAKORN: DEVELOPMENT OF RAJABHAT UNIVERSITIES'
 TRAINING CURRICULUM ON ORGANIC AGRICULTURE FOR THAI FARMERS.
 DISSERTATION ADVISOR: ASSOC. PROF. PORNHULEE ACHAVA-AMRUNG, Ed.D.
 DISSERTATION CO-ADVISOR: KASEAMSAK SANEPOTE, Ph.D. 512 pp. ISBN: 974-14-3786-2

This research aimed at alleviating both Thai farmers' lifestyles and the organic rice consumers in safety. The objective was to develop a curriculum for rice farmers in shifting paradigm from chemical to organic farming which is the national agenda declared by the Thai cabinet on June 23, 2005, regarding policies on reconstructing agricultural produce to eradicate poverty and to make implicit local wisdom in Thai rice culture into explicit knowledge. Data collected were documents from both agricultural field studies and curricula in Rajabhat Universities, human resource development programs for agricultural staff sponsored by the Ministry of Agriculture and Corporatives. Instruments used were interview schedules, survey instruments and questionnaires. Data were analyzed by content analysis and factor analysis.

Results of the study were: (1) Organic farming related to community service by Rajabhat Universities were directed to students and community leaders in traditional delivery by lecture, training programs and academic conferences. (2) Best practices in organic rice farming emphasized Thai rice cultural knowledge, improvement of agricultural knowledge in villages and stressing priorities in management, marketing and productivity. (3) Best practices in accordance with Thai rice culture were Thai local wisdom, attachment between the monarch as an institution and Thai rice farmers, self-contained lifestyles, reliance on the supranaturals and resistance to urban domination, land and water sources development and modern technology. (4) The curriculum for training Thai farmers in organic rice farming was developed from factor analysis resulting in 4 modules, namely, production, funding, marketing to increase productivity from the total cycle management and Thai rice culture. As for instruction, five approaches were laid bare, namely, agricultural reconstruction policies, authentic assessments, integration of organic rice farming with the Thai rice culture, differential learning in formative evaluation and self-directed summative evaluation. (5) A quasi-experimental study was conducted to test viability of the curriculum with thirty chemical rice farmers as subjects. The training was conducted at the Northeastern Development Foundation, Amphur Muang, Surin Province. The pretest and posttest scores of subjects were statistically significant at .01. After one month, a follow-up study was conducted and discovered continuous concrete application of the training in terms of preparation.

Among recommendations suggested were development of a curriculum with the total cycle in Rajabhat Universities for regular students and application to train grassroot occupations. Furthermore, a consortium between Rajabhat Universities and relevant ministries in research and development according to the national agenda was encouraged.